

Vragen en antwoorden

‘Samenwerking veiligheidsregio en coördinerende dierenhulporganisatie’

Dierenhulp bij rampen en crises

Stichting Dieren in Rampen
Operetteweg 1B
1323 VJ Almere
www.diereninrampen.nl

Colofon

© Stichting Dieren in Rampen, 2025
Programma Dieren in Rampen en Crises

Versie	Oktober 2025
Auteur(s)	Christel Cools (Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland) Samirah Pel-Schipper (Veiligheidsregio Groningen) Cleo van Wijk (Dierenbescherming/Stichting Dieren in Rampen) Sabine Zwiers (Stichting Dieren in Rampen)
Contactpersoon	Sabine Zwiers, info@diereninrampen.nl

Vragen en antwoorden 'Samenwerking veiligheidsregio en CDHO'

Samenwerking

Waarom is specifieke kennis over dierenhulp belangrijk bij crisisbeheersing?	Volgens de Wet Dieren zijn overheden verplicht om dieren in nood te helpen. Toch ontbreekt binnen crisisbeheersing vaak de kennis om dit goed te doen. Bij noodopvang wordt bijvoorbeeld niet gekeken naar vaccinatie, hygiëne, sterilisatie of welke dieren veilig samen kunnen worden opgevangen. Dit kan leiden tot stress, verwondingen, ziekteverspreiding of zelfs overlijden. Daarnaast neemt het aantal exotische dieren toe, wat extra risico's met zich meebrengt. Dierenhulporganisaties beschikken over specialistische kennis en kunnen overheden ondersteunen bij een veilige en verantwoorde aanpak.
Wat zijn de risico's van onvoldoende georganiseerde dierenhulp bij rampen en crises?	Bij kleinere incidenten verloopt dierenhulp meestal goed. Maar bij rampen en crises is die hulp vaak onvoldoende geregeld. Gebrek aan kennis en bewustzijn kan leiden tot gevaarlijke situaties, extra druk op hulpdiensten en wantrouwen richting de overheid. Mensen nemen risico's om hun dieren te redden, zoals het betreden van brandende gebouwen of overstroomde gebieden. Zonder duidelijke afspraken en voorzieningen weigeren sommigen te evacueren of grijpen zelf in, wat de hulpverlening belemmert en de impact vergroot. Voorbeelden zijn de overstromingen in Limburg, het olielek in Rotterdam en de komst van dieren met Oekraïense vluchtelingen.
De samenwerking met dierenhulporganisaties (DHO's) verloopt nu al goed, waarom zouden we als regio meer organiseren?	Hoewel de samenwerking met dierenhulporganisaties (DHO's) vaak goed verloopt, is dierenhulp bij grootschalige incidenten nog niet optimaal georganiseerd. De verwachting is dat rampen en crises in de toekomst complexer worden door o.a. geopolitieke spanningen, klimaatverandering en kwetsbaarheden in het stroomnet. DHO's hebben vaak alleen contracten met gemeenten voor reguliere dierenwelzijnstaken, rampen en crises vallen daar niet onder. DHO's worden soms wel ingezet, maar missen training, kennis, uitrusting en vergoeding voor paraatheid of inzet voor rampen en crises. Ook is dierenwelzijn niet altijd goed geborgd: dieren worden soms zonder professionele zorg verplaatst en opvang schiet tekort op punten als stress, hygiëne, vaccinaties en groepssamenstelling. Met betere organisatie kan dit sterk verbeteren.

Is een contract tussen de gemeente en de dierenambulance voldoende of is er een aparte overeenkomst nodig met de veiligheidsregio?	Een contract met de gemeente gaat over dagelijkse dierenwelzijnstaken, zoals vervoer en opvang van gevonden huisdieren of vervoer van gewonde in het wild levende dieren (zie ook: Wegwijzer Wet- en Regelgeving Dierenwelzijn). Dit is wettelijk geregeld en wordt uitgevoerd door dierenambulances en opvanglocaties middels een aanbesteding van de gemeente. Een overeenkomst tussen een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO) en de veiligheidsregio is aanvullend en specifiek bedoeld voor inzet bij grootschalige incidenten, rampen en crises. Deze overeenkomst staat los van de gemeentelijke afspraken en vraagt om aparte afspraken over onder andere paraatheid, inzet en samenwerking.
Niet iedereen heeft huisdieren. Waarom zou een veiligheidsregio inzetten op afspraken met dierenhulporganisaties?	Ongeveer de helft van de Nederlandse huishoudens heeft huis- en/of hobbydieren. Ook zijn er dieren op locaties aanwezig, zoals op kinderboerderijen en kattencafés. Bij bijvoorbeeld een grote brand in een appartementencomplex of bij een overstroming zijn dus eigenlijk altijd dieren betrokken. Bij rampen en crises ontstaan risico's als dierenhulp niet goed geregeld is, zoals stress (bij dieren én mensen), verwondingen of weigering tot evacuatie. Afspraken met dierenhulporganisaties helpen om dit veilig en professioneel op te vangen.
Wat doet een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO) in de acute fase van een ramp of crisis?	In de acute fase zorgt een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO) voor een georganiseerde en professionele inzet van dierenhulp tijdens rampen en crises. De CDHO fungeert als aanspreekpunt voor de veiligheidsregio en activeert de hele keten van dierenhulp: van redding en transport tot opvang en nazorg. CDHO's beschikken over specialistische middelen en kennis van diergroepen, specifieke risico's en opvangbehoeften. Ze coördineren het veldwerk voor dieren, kunnen voor bijstand zorgen en ondersteunen bieden bij informatiemanagement. Omdat CDHO's met veel vrijwilligers werken, is het tijdig informeren en alarmeren belangrijk. De CDHO's volgen ter plaatse altijd de instructies op van brandweer of politie. Hun inzet voorkomt extra risico's en ondersteunt en ontlast de bestaande hulpverlening.
Waarom is het belangrijk om een (coördinerende) dierenhulporganisatie tijdig op te roepen bij rampen en crises?	Bij rampen en crises kunnen ook dieren slachtoffer worden. Door een (coördinerende) dierenhulporganisatie tijdig op te roepen, kunnen zij direct zorgen voor gewonde of gestreste dieren zodat andere hulpverleners hun

	handen weer vrij hebben. Dit voorkomt onnodig lijden en zorgt voor een veilige en professionele aanpak, ook voor mensen die hun huisdieren meenemen naar een opvanglocatie. Dierenhulporganisaties werken grotendeels met vrijwilligers. Vroeg informeren of alarmeren is daarom cruciaal: vrijwilligers van het crisisteam hebben tijd nodig om zich te mobiliseren en veilig en goed voorbereid ter plaatse te komen.
--	---

Proces

Waar begin ik om de samenwerking met een coördinerende dierenhulporganisatie invulling te geven?	Op de website van Stichting Dieren in rampen staat het document Samen-voorbereid-op-dierenhulp-bij-rampen-en-crisis.pdf). Dit document bevat stapsgewijs regionale implementatiestappen en links naar praktische hulpmiddelen om de samenwerking vorm te geven. Zie bijvoorbeeld: Activiteiten Kwaliteitsladder: Stappen om ons samen voor te bereiden op dierenhulp bij rampen en crises .
Is er een modelovereenkomst die ik kan gebruiken?	Ja, deze modelovereenkomst staat online op de website van SDIR . De modelovereenkomst biedt een richtlijn voor onderwerpen waarover afspraken gemaakt kunnen worden. Elke veiligheidsregio en coördinerende dierenhulporganisatie kan de overeenkomst op maat maken, passend voor gewenste samenwerking.
Bij welke partij ligt het aangaan van een samenwerking met een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO)?	Een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO) is een nieuwe crisispartner van de veiligheidsregio. De samenwerking verloopt vooral via Bevolkingszorg, gezien hun rol in transport, opvang en verzorging van mens en dier. De veiligheidsregio sluit doorgaans de overeenkomst met de CDHO. De CDHO kan ook de brandweer en politie ondersteunen, bijvoorbeeld bij het overnemen van dieren of het betreden van woningen samen met politie/brandweer. Het is daarom belangrijk dat de taken van een CDHO worden vastgelegd in de overeenkomst.

Financieel

Welke kosten zijn verbonden aan een overeenkomst voor dierenhulp met een coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO)?	Die zijn op dit moment nog niet bekend. Er komen landelijke afspraken over paraatheidskosten en tarieven voor ritten en opvang. Deze afspraken met bijbehorende kosten gelden alleen bij rampen en crises. Totdat deze landelijke afspraken er zijn, gelden de tarieven die dierenambulances en opvanglocaties met de gemeente hebben vastgelegd in de reguliere contracten —gemiddeld €40 tot €75 per rit, afhankelijk van de specifieke afspraken per gemeente. Bij langdurige inzetten bij rampen en crises kunnen extra kosten berekend worden; dit zal duidelijk vastgelegd worden. Denk hierbij ook aan afspraken over dierenartskosten en het verhalen van kosten op (huis-)diereigenaren.
---	---

Inhoud

Waarom richten dierenhulporganisaties zich niet op landbouwdieren?	De meeste dierenhulporganisaties mogen wettelijk gezien geen landbouwdieren vervoeren of opvangen; daarvoor is een aparte vergunning nodig. Dierenambulances zijn daarnaast niet geschikt voor het vervoer van vee. Bij vee in nood moet de politie of een veearts worden ingeschakeld. Sommige dierenambulances hebben wel afspraken of middelen om bijvoorbeeld dieren van een kinderboerderij te vervoeren. In acute nood kunnen ze soms helpen, mits er duidelijke afspraken zijn.
Hoe verloopt de alarmering van een dierenhulporganisatie bij dieren in nood bij rampen en crises?	Voor individuele dieren in nood bel je 144 (Red een dier) of de lokale dierenambulance die in de specifieke gemeente rijdt. Bij rampen en crises schakelt de meldkamer van de veiligheidsregio de coördinerende dierenhulporganisatie (CDHO) in, op advies van de Officieren van Dienst Brandweer, Bevolkingszorg of Politie. Hoe dit precies verloopt verschilt per regio. Hierover maken veiligheidsregio en CDHO afspraken en leggen deze vast in de af te sluiten overeenkomst. Inwoners kunnen ook zelf contact opnemen met de meldkamer van de dierenambulance.
Wat kunnen we als Bevolkingszorg bij Opvang & Verzorging organiseren voor dieren?	Het document Opvang & Verzorging van mensen met huisdieren biedt een praktisch hulpmiddel voor het organiseren van dierenopvang bij zowel acute situaties als geplande evacuaties. Het advies is om hierover met de coördinerende dierenhulporganisatie, vanwege hun kennis en de beschikking over geschikte middelen, afspraken te maken en deze afspraken vast te leggen in een overeenkomst.

Bij welke crisistypen zijn dieren betrokken? Hoe kunnen we daar de crisisorganisatie op voorbereiden?	Dieren spelen een rol bij vrijwel alle crisistypen waarbij evacuatie, ontruiming en/of opvang nodig is. Denk bijvoorbeeld aan overstromingen, natuurbranden, flatbranden, chemische vervuiling of vluchtelingenstromen. Omdat zo'n 50% van de huishoudens één of meerdere dieren heeft, is het belangrijk dat de crisisorganisatie hierop voorbereid is en ook dieren meeneemt in de crisisplannen en bij risico- en crisiscommunicatie.
Welke (digitale) hulpmiddelen zijn beschikbaar voor de crisisorganisatie tijdens een ramp of crisis?	In de operationele omgeving van LCMS (26-Netwerkoverzicht Contact en Capabilities / Dieren) zijn alle contactgegevens, informatie en digitale hulpmiddelen over dieren in rampen vinden. Denk aan bijvoorbeeld informatiekaarten dierenhulp, netwerkkaart dierenhulp en Opvang & Verzorging van mensen met huisdieren. Ook beschikt LCMS over kaartlagen met betrekking tot over dieren (Dierziekten en Agrarische stallen).
Hebben jullie hulpmiddelen voor risicocommunicatie?	Ja. Op de website van Stichting Dieren in Rampen is een pagina met informatie over wat je kan doen in noodsituaties (Red je dier bij een ramp - Stichting Dieren in Rampen). Daar is ook een flyer te vinden over het noodpakket voor huisdieren (Nederlands en Engels) die vrij te gebruiken is. Ook zijn er stickers waarop eigenaren kunnen aangeven dat er dieren in huis zijn, hoeveel en welk soort dier. Het stickerontwerp is gratis op te vragen en kan eventueel door de veiligheidsregio of gemeente worden aangepast.
Waar kan ik meer informatie vinden over het Programma Dieren in rampen en de producten die beschikbaar zijn of komen?	Meer informatie is te vinden op de website van Stichting Dieren in Rampen . Zie voor de beschikbare producten: Project Dieren in Rampen en Crises - Stichting Dieren in Rampen . Ook kan er contact opgenomen worden met Stichting Dieren in Rampen via info@diereninrampen.nl .

Wet- en regelgeving

Wat is de wettelijke basis voor dierenhulp bij rampen?	Iedereen in Nederland heeft de wettelijke plicht om dieren in nood te helpen (Wet Dieren). Dit geldt ook voor overheden. In 2022 en 2023 nam de Tweede Kamer twee moties aan om dierenhulp bij rampen beter te regelen (Kamerstukken 29 517 nr. 218 en nr. 249). Hierin staat dat dieren een vaste plek moeten krijgen in crisisdraaiboeken, met duidelijke hulpstructuren, professionele dierenhulpverleners en landelijke richtlijnen dierenhulp voor inzet, paraatheid en kwaliteit, ook bij regio-overstijgende rampen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de moties opgepakt en een (implementatie)opdracht gegeven aan de Vakraad Risico- en
---	---

	Crisisbeheersing. Stichting Dieren in Rampen voert deze opdracht uit in samenwerking met de veiligheidsregio's Groningen en Amsterdam-Amstelland. Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor vervoer en opvang van gevonden huisdieren (zie ook: Wegwijzer Wet- en Regelgeving Dierenwelzijn), maar hun contracten met dierenambulances en opvanglocaties dekken geen situaties in geval van rampen of crises.
Heeft een motie eenzelfde status als wetgeving?	Nee, een (aangenomen) motie is geen wet en juridisch niet bindend. Het is een verzoek of uitspraak van de Tweede Kamer. Toch kan een aangenomen motie politieke impact hebben en leiden tot actie. In dit geval heeft de minister van Justitie en Veiligheid de moties opgepakt en een (implementatie) opdracht gegeven aan de Vakraad Risico- en Crisisbeheersing. Stichting Dieren in Rampen voert deze opdracht uit in samenwerking met de veiligheidsregio's Groningen en Amsterdam-Amstelland.
Is het verplicht om een overeenkomst af te sluiten voor dierenhulpverlening bij rampen en crises?	Nee. Het afsluiten van een overeenkomst is formeel niet (wettelijk) verplicht. Tegelijkertijd geldt voor iedereen – inclusief alle overheden – wél een wettelijke plicht om dieren in nood te helpen. Vanuit de Vakraad Risico- en Crisisbeheersing wordt daarom nadrukkelijk verwacht dat veiligheidsregio's een overeenkomst sluiten met een coördinerende dierenhulporganisatie. Zonder overeenkomst ontbreken duidelijke afspraken, waardoor samenwerking, verantwoordelijkheidsverdeling en snelle inzet van dierenhulpverlening in het gedrang komen. Kortom: het afsluiten van een overeenkomst is niet slechts een aanbeveling, maar feitelijk een noodzakelijke voorwaarde om te voldoen aan zowel wettelijke verplichtingen als bestuurlijke opdrachten.